

RAAP-NOTITIE 125

Plangebied Zutphensestraatweg 1 te Velp

Gemeente Rheden

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: SAB project en proces bv

Project: archeologisch onderzoek plangebied Zutphensestraatweg 1 te Velp (gemeente Rheden)

Titel: Plangebied Zutphensestraatweg 1 te Velp, gemeente Rheden; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: juni 2002

Auteurs: drs. J.A.M. Oude Rengerink & S. Baetsen

Bestandsnaam: L:\QXPress\notities\2002\VELZ\N0125-VELZ.qxd

Projectcode: VELZ

Projectleider: drs. J.A.M. Oude Rengerink

Projectmedewerkers: S. Baetsen & ing. F.R.P.M. Miedema

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

Autorisatie:

drs. H.F.A. Haarhuis

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2002

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

RAAP Archeologisch Adviesbureau heeft in opdracht van SAB project en proces bv op 8 mei 2002 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouw aan de Zutphensestraatweg 1 te Velp (gemeente Rheden). Doel van dit onderzoek was het opsporen van eventueel aanwezige archeologische resten en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen gedaan ten aanzien van behoud van archeologische waarden of vervolgonderzoek.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van SAB project en proces bv heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 8 mei 2002 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de herbouwplannen van een boerderij aan de Zutphensestraatweg 1 te Velp (gemeente Rheden). Het inventariserend archeologisch onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen kan leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van onderhavig onderzoek is het opsporen van eventueel aanwezige archeologische resten en (indien mogelijk) een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied ligt ten oosten van de bebouwde kom van Velp (gemeente Rheden) tussen de spoorlijn Arnhem-Zutphen en de Zutphensestraatweg. Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 40B van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 197.085/446.220. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als grasland. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor resten uit de Steentijd tot en met de Late Middeleeuwen (zie § 2.2).

1.3 Onderzoeksofzet en richtlijnen

Onderhavig onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het *Handboek ROB-specificaties* (Brinkkemper e.a., 1998) en (voor zover mogelijk) conform de *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie* (Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar tabel 1.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

De (ondiepe) geologische ondergrond bestaat uit pleistoceen dekzand op hellingafzettingen (Formatie van Twente; RGD, 1990: code Tw3/5).

Bodem

De bodem bestaat uit hoge bruine enkeerdgronden: lemig fijn zand met grondwatertrap VII (Stiboka, 1975: code bEZ23).

Archeologie

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) ligt het plangebied in een zone met een hoge trefkans op archeologische waarden uit de Steentijd tot en met de Late Middeleeuwen. In ARCHIS staan uit (de nabijheid van) het plangebied geen archeologische vindplaatsen geregistreerd. De dichtstbijzijnde vindplaats wordt gevormd door de resten van kasteel Nederhagen uit de Late Middeleeuwen (ARCHIS-waarnemingsnummer 3698). Dit kasteel lag ca. 600 m ten zuidoosten van het plangebied. Voor zover op historische kaarten is te zien, stond ter plaatse van de huidige boerderij vóór 1844 nog geen boerderij (Wolters-Noordhof Atlasproducties, 1990). Het is derhalve niet waarschijnlijk dat de bestaande boerderij een laat-middeleeuwse voorganger heeft gehad.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Tijdens het veldonderzoek zijn vijf boringen verricht. De boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk verdeeld over het plangebied en directe omgeving (zie figuur 1).

Er is geboord tot maximaal 1,6 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn volgens vaste richtlijnen beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is gezeefd met behulp van een zeef met een maaswijdte van 0,5 cm; het zeefresidu is geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren (zoals aardewerk, vuursteen, houtskool en verbrande leem).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In de boringen 1, 4 en 5 is de bodem tot 0,6 m -Mv verstoord, in boring 3 tot 1,0 m -Mv en in boring 2 tot 0,3 m -Mv. De verstoorde bodem bestaat uit kleilig zand met brokken recent puin en grind. Daaronder is het bodemprofiel intact en bestaat de bodem uit lemig zand met grind en roestvlekken. Het gaat vrijwel zeker om een hellingafzetting.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in alle vijf boringen archeologische indicatoren aangetroffen. Het betreft vrijwel uitsluitend fragmenten puin. In boring 1 is tevens houtskool aangetroffen. Omdat alle indicatoren zijn aangetroffen in de verstoorde laag, waarin zich veel recent materiaal bevindt en verder geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, vormen deze geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Uit het inventariserend archeologisch veldonderzoek blijkt dat zich in het plangebied naar alle waarschijnlijkheid geen archeologische vindplaatsen bevinden, ondanks de hoge trefkans op archeologische waarden uit de Steentijd tot en met de Late Middeleeuwen.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van duidelijke aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten worden geen aanbevelingen voor behoud van archeologische waarden of vervolgonderzoek gedaan.

Met betrekking tot de uitkomsten van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag (de provinciaal archeoloog van Gelderland).

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- ROB, 2001.** *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (2e generatie)*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Stiboka, 1975.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 40 West Arnhem en 40 Oost Arnhem*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- RGD, 1990.** *Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 40 West Arnhem*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001.** *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.
- Wolters-Noordhof Atlasproducties, 1990.** *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 3: Oost-Nederland 1830-1855*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARCheologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Mv	Maaiveld

Verklarende woordenlijst

dekzand	fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Saalien: Formatie van Eindhoven; Weichselien: Formatie van Twente)
enkeerdgronden	dikke eerdgrond (= laag met donkere, min of meer rulle grond, met organische en anorganische bestanddelen) ontwikkeld op zandgrond onder invloed van de mens; worden ook wel essen genoemd
Pleistoceen	geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode waren er sterke klimaatwisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende IJstijden). Na de laatste IJstijd begint het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.)

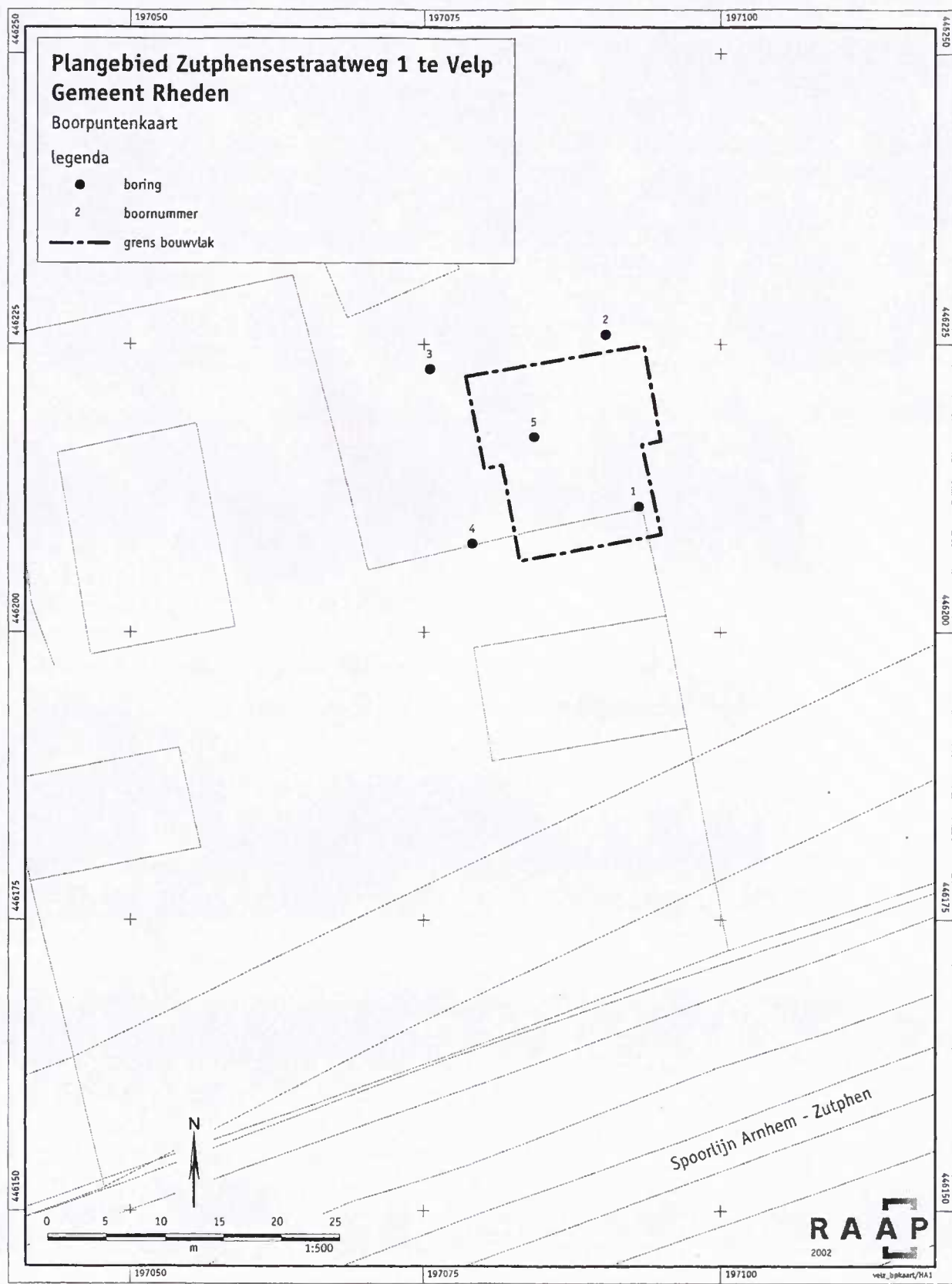
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering		
Nieuwe tijd	1500	-	heden
Late Middeleeuwen	1050	-	1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450 na Chr.
IJzertijd	800	-	12 voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800 voor Chr.

Tabel 1: Archeologische tijdschaal.

Figuur 1: Boorpuntenkaart.